گویش اقتصادی

ارزیابی راهبردهای عبور از بحران توسعه در گفت‌وگو با حمید حسینی

بی‌تدبیری و سیاست گریبانگیر اقتصاد

رضا غیبی

■ **اقتصاد ایران این روزها گرفتاری‌های زیادی دارد؛ گرفتاری‌هایی که کارشناسان می‌گویند از بی‌تدبیری برخی مدیران اقتصادی است. به هر حال اما هرچه هست، اکنون کار به جایی رسیده است که نمی‌توان دست روی دست گذاشت و به سادگی حکم داد که گره از تن اقتصاد کشور باز شده است. از همین منظر از این پس کارشناسان را به این ستون دعوت می‌کنیم تا اقتصاد کشور را روی ترازوی نقد بگذارند و برای ترمیم زخم‌های آن راهبردهایی ارایه دهند. امروز نیز حمید حسینی، خزانه‌دار اتاق بازرگانی و صنایع و معادن تهران میهمان این ستون است. او در مورد راهبرد عبور از بن‌بست اقتصادی می‌گوید: «تصمیم‌گیری در شرایط جنگی نیازمند حضور نمایندگان تمامی قوا و دستگاه‌های تصمیم‌گیر و ذی‌نفع است و برای پویایی اقتصاد در این شرایط باید از اعمال سلیقه‌های فردی پرهیز کرد.»**

■■■

چرا اقتصاد کشور در چنین شرایطی قرار گرفته است؟

سیاست‌های غلط دولت طی سال‌های گذشته همواره آشفتگی بازار و نابسامانی اقتصاد کشور را در پی داشته است. یکی از این سیاست‌های غلط کاهش نرخ سود سپرده‌های بانکی بود که به نظر می‌رسد تحت فشارهای وارده در حال اصلاح است. این سیاست دولت که از ابتدای ریاست‌جمهوری محمود احمدی‌نژاد در دستور کار قرار گرفت، موجب خروج نقدینگی از بانک‌ها و التهاب در بازار مسکن، سکه، دلار و... شد.

چه پیشنهادی برای عبور از این شرایط دارید؟

قاعدتا در این وضعیت که سیاست‌های غلط اقتصادی انباشته شده و تبعات بعضا جبران‌ناپذیری نیز بر پیکره اقتصاد کشور گذاشته، اولین کار آرامش دادن به بازار و متعاقب آن اصلاح سیاست‌ها و تصمیم‌گیری‌های نادرست گذشته است. در صورت قرار گرفتن تصمیم‌گیری‌ها روی ریل منطق، می‌توان امیدوار بود که تصمیم‌گیری‌ها و واکنش‌ها به موقع و بر پایه تدبیر باشد.

آیا امکان هدایت نقدینگی سرگردان وجود دارد؟

افزایش سود سپرده یکی از راهکارهایی است که به همین منظور اتخاذ شده است اگرچه کاهش آن تصمیم درستی نبود و هزینه‌های بسیاری را به کشور تحمیل کرد. در کنار این اقدام می‌توان از عرضه اوراق مشارکت با سود منطقی، بازگرداندن رونق به بازار مسکن و هدایت بخشی از نقدینگی به این حوزه و اجرایی شدن سلف نفتی نیز استفاده کرد. موارد یادشده می‌توانند بسیاری از منابع و نقدینگی سرگردان را جذب کنند.

با در نظر گرفتن عملکرد دولت در این زمینه آیا تشکیل کمیته اقتصادی می‌تواند نتیجه‌بخش باشد؟

بدون شک چنین کمیته‌ای می‌تواند اقتصاد کشور را به ساحل نجات برساند. شرایط اقتصادی کشور به گونه‌ای شده است که فردی همچون محسن رضایی پیشنهاد تشکیل گروه هفت‌نفره و واگذاری امور اقتصادی به آنها را داده است. نتیجه‌بخش بودن کمیته اقتصادی یا تشکیل گروه‌هایی از این دست مستلزم حضور افراد باسابقه و نمایندگان تمامی نهادها و دستگاه‌های ذی‌نفع است.

اقتصاد سیاست‌زده ایران به کجا خواهد رسید؟

بی‌تدبیری و سیاست‌زدگی همچون مانعی بر سر راه اقتصاد است اما نباید فراموش کرد که اقتصاد از اصول و قواعد خاصی پیروی می‌کند و در نهایت شرایط اقتصادی خود را به سایر عوامل و شرایط تحمیل می‌کند. به‌طور مثال دولت بنا بر دلایلی تصمیم به کاهش نرخ سود سپرده گرفت ولی در نهایت پس از تحمیل هزینه‌های سنگین بر کشور، اقتصاد خود را تحمیل کرده و دولت مجبور به عقب‌نشینی شد. پس می‌توان گفت سیاست‌زدگی روند توسعه اقتصادی را به چالش کشیده و هزینه‌هایی را نیز بر کشور تحمیل می‌کند. این عوامل موجب عقب‌ماندگی اقتصادی و دورافتادن برنامه‌ها از اهداف ترسیم‌شده می‌شود.

اما با وجود تحریم‌ها به نظر می‌رسد اقتصاد ایران کار بسیار دشواری در پیش دارد.

تعبیر دولتی‌ها از شرایط فعلی و وجود تحریم‌ها، جنگ اقتصادی است. اگر دولت قبول دارد که در دوران جنگ اقتصادی به سر می‌بریم باید از مدیریت ویژه مختص شرایط اضطرار بهره بگیرد. تجربه هشت سال جنگ تحمیلی نشان داده است که تصمیم‌گیری در شرایط جنگی نیازمند حضور نمایندگان تمامی قوا و دستگاه‌های تصمیم‌گیر و ذی‌نفع است. خاطرات آیت‌الله هاشمی از دوران جنگ نیز تاییدکننده حضور فعال و تاثیرگذار تمامی عوامل و قوا در تصمیم‌گیری‌هاست. بی‌گمان تشکیل کمیته ویژه اقتصادی و حضور صاحب‌نظران در جلسات تصمیم‌گیری می‌تواند برگ برنده‌ای در برابر تحریم‌ها و عبور از شرایط بحرانی فعلی باشد. متاسفانه امروز تصمیم‌گیری‌ها فردمحور و کارشناسی‌نشده است. اعمال سلیقه شخصی در تصمیم‌گیری‌های کلان اقتصادی موجب شده است تصمیم‌گیری‌های صورت‌گرفته با واقعیت‌ها مطابقت نداشته و تامین‌کننده نظرات گروه خاصی باشد.

دلار با ۱۲۲۶تومان، تک‌نرخی شد

احمدی‌نژاد: بانک مرکزی هم اشتباهاتی داشت

عکس: بهمن صادقی

شرق: امروز هشتم بهمن ماه ۹۰ به دستور بانک مرکزی، بازار ارز ایران رسما تک‌نرخی شد آن‌هم با دلارهزار و ۲۲۶ تومانی. محمود بهمنی، رییس‌کل بانک مرکزی از اولین روزهای امسال به دنبال تک‌نرخی شدن بازار ارز بود یعنی از همان روزهایی که دلار برای اولین بار و در کمال شگفتی‌هزار و ۲۰۰ تومانی شد و متولی رسمی بازار هم قول داد که با تزریق به موقع، این قیمت به تاریخ بپیوندد اما سیاست تزریق ظرف چند روز جای خود را به سیاست ایجاد بازار تک‌نرخی داد البته نه با کاهش قیمت در بازار رسمی بلکه با گران کردن نرخ‌ها در شعب بانک‌ها. این تدبیر هم در نیمه راه به بن‌بست رسید. قیمت‌ها در بازار آزاد آنچنان گران شد و اعتراض‌ها بالا گرفت که چاره‌ای جز عقب‌نشینی برای بانک مرکزی باقی نماند هرچند که بهمنی اصرار داشت اگر کارشناسان، تحلیلگران و حتی نمایندگان مجلس کمی تحمل می‌کردند و اصطلاحا دندان روی جگر می‌گذاشتند، بالاخره بازار ناچار به تبعیت می‌شد. به هر حال زیر سایه تدابیر بانک مرکزی، بازار ارز نه تنها تک‌نرخی نشد بلکه قیمت‌های دوگانه جای خود را به بازار چند نرخی داد. بعد از آن‌هم، رشد تقریبا پیوسته قیمت‌ها تداوم یافت و بانک مرکزی هم به عنوان متولی چندان تلاشی برای مهار نرخ‌ها از خود نشان نمی‌داد همین امر این پرسش را پیش می‌کشید که چطور بانکی که برای هر گام پس و پیش شدن قیمت ابراز نظر می‌کرد تا همه بدانند مهار امور به دست کیست چرا سیاست سکوت در پیش گرفته است؟ به هر حال بالاخره سکوت شکست و بانک مرکزی وارد عمل شد و تقریبا از همه اهرم‌های فشار برای بازگشت قیمت‌ها استفاده کرد، از تعیین قیمت دستوری برای بازار و صرافی‌ها، تا قاچاق اعلام کردن معامله دلار در خیابان و جمع‌آوری دلال‌ها از خیابان‌ها. اما نتیجه این همه تلاش کاهش قیمت واقعی ارز نبود تنها دلال‌ها به فروشندگان مخفی تبدیل شدند. خیابان منوچهری و چهارراه استانبول شبیه خیابان ناصرخسرو شد و دلار هم کیمیایی بود که در کوچه پس کوچه‌ها خریدوفروش می‌شد آن‌هم به قیمت‌هایی که تا دوهزار و ۲۰۰ تومان هم بالا رفته بود آخرین اوج‌گیری قیمت هم در حالی بود که اتحادیه اروپا در نشست خود نفت ایران را تحریم کرد و مصوبه شورای پول و اعتبار برای افزایش نرخ سود بانکی از طرف معاون رییس‌جمهور با ابهام مواجه شد.

هیچ مشکلی نداریم

البته رییس‌جمهور انگشت اتهام درخصوص مشکلات را به سوی گروهی خاص نشانه رفت. در آخرین اظهارنظر هم محمود احمدی‌نژاد گفت: برخی از افراد به اسم سرمایه‌گذاری از بانک مرکزی ارز گرفته‌اند و به‌جای سرمایه‌گذاری الان با چند برابر قیمت در بازار عرضه می‌کنند. به گفته احمدی‌نژاد تغییرات اخیر در بازار سکه و ارز کاملا کاذب است و عده‌ای سعی دارند با روندی که به وجود آمده، سود ببرند. وی تصریح کرد: اگر مردم ارز بخواهند بانک مرکزی می‌تواند به راحتی ارز مورد نیاز مسافرت، تجارت و بقیه امور را در اختیار مردم بگذارد چون ذخیره کافی ارزی در کشور وجود دارد. رییس‌جمهور ادامه داد: در حال حاضر ۹۰ میلیارد دلار ذخیره ارزی از محل فروش نفت داریم و ۳۲ میلیارد دلار نیز از صادرات غیرنفتی نصیب کشور شده و در مجموع ۱۳۵ میلیارد دلار صادرات داشتیم و در مقابل در ۹ ماه گذشته ۴۴ میلیارد دلار واردات داشتیم که احتمالا تا پایان سال به ۶۰ میلیارد دلار می‌رسد. وی افزود: نابسامانی در بازار ارز و سکه نتیجه بی‌اخلاقی است درحالی که سکه براساس قیمت جهانی قیمتی معادل ۵۰۰ تا ۶۰۰هزار تومان دارد عده‌ای سکه‌ها را احتکار کرده‌اند و با افزایش قیمت سود می‌برند. وی با بیان اینکه هیچ مشکلی در اقتصاد کشور وجود ندارد، گفت: چه کسی گفته اقتصاد ما وابسته به ارز است ما در حال حاضر با تمام این بداخلاقی‌ها هیچ مشکلی در اقتصاد نداریم و کار را حتی یک ساعت هم تعطیل نکرده‌ایم. رییس‌جمهور با بیان اینکه برخی بازار را آشفته کرده و عده‌ای از این موقعیت سوءاستفاده کردند، گفت: در روز شهادت پیامبر عزیز اسلام (ص) یک بازی زشت اقتصادی – سیاسی – رسانه‌ای به راه افتاد که برخی رسانه‌ها قیمت ارز و سکه را لحظه‌ای اعلام می‌کردند که به نظر من این یک خیانت بود. رییس‌جمهور گفت: پس مشکل کجاست و این همه سروصداها چه بود و اینکه قیمت ارز بالا برود چه بود. احمدی‌نژاد افزود: در این قضیه دو تا سه گروه دست‌اندرکار بودند که گروه نخست آن باندهای دلالی بودند که همیشه از آشفته بازار سود می‌برند و آمدند با استفاده از برخی خلأهای قانونی سروصداهایی درست کردند که البته در بانک مرکزی و برخی دستگاه‌ها اشتباهاتی هم بود به این دلیل که به این سیستم اعتماد کردند و هرچه ارز خواستند به آنها دادند تا به دست واردکننده یا کسانی که نیاز دارند، برسد. رییس‌جمهور گفت: این گروه به جای اینکه ارز را به واردکننده بدهند در جیب خود گذاشتند، سروصداها کردند که قیمت ارز قرار است تا دو تا سه‌هزار تومان افزایش پیدا کند تا اینکه گران‌تر بفروشند. احمدی‌نژاد افزود: یک گروه دیگر که با اینها جفت شدند برخی سیاسیون بودند البته به ظاهر سیاسیون، از آن طرف به بانک مرکزی فشار می‌آوردند که چرا قیمت ارز را بالا نمی‌برید، این بیت‌المال است قیمت را باید بالا ببرید. وی اضافه کرد: سپس خود اینها می‌روند بیرون می‌ایستند و می‌گویند ای وای دولت نمی‌تواند، نمی‌خواهد و توان اقتصادی ندارد و آشفته بازاری درست کردند که عده‌ای چند روزی حسابی بردند. احمدی‌نژاد گفت: در برخی روزهای تعطیل، برخی خبرگزاری‌ها به صورت لحظه‌ای درباره قیمت سکه و ارز پیامک می‌دادند و بازی زشت اقتصادی، سیاسی و رسانه‌ای بود. رییس‌جمهوری با اشاره به بداخلاقی در بازار سکه و ارز گفت: این کارها نه شرط اصولگرایی است نه اصلاح‌طلبی و نه شرط ایرانی بودن. مشکل اخیر مقطعی است و به‌زودی همه چیز به حالت عادی بازخواهد گشت.

طلا و سکه	قیمت(تومان)	تغییر(تومان)
بهار آزادی طرح قدیم	۸۰۰۰۰۰	-۳۰۰۰۰
بهار آزادی طرح جدید	۷۸۰۰۰۰	-۳۵۰۰۰
نیم سکه بهار آزادی	۳۹۰۰۰۰	-۲۰۰۰۰
ربع سکه بهار آزادی	۱۹۵۰۰۰	-۱۰۰۰۰
هرمثقال طلای ۱۸ عیار	۳۱۹۱۵۰	-۳۱۹۰۰
یک گرم طلای ۱۸ عیار	۶۹۲۶۰	-۶۹۷۴

ارز	قیمت(تومان)	تغییر(تومان)
دلار آمریکا	۱۸۰۰	-۱۰۰
یورو	۲۲۵۰	-۳۵۰
پوند	۳۰۰۰	–
دلار کانادا	۱۸۵۰	-۲۰۰
یکصدین ژاپن	۲۵۰۰	-۲۰۰
درهم	۵۰۰	-۷۰

همه تدابیر برای یک بازار آشفته

دلار ۲۳۰۰ تومانی و سکه یک میلیون و ۴۰هزار تومانی هم بالاخره کار خود را کرد و باعث شد بانک مرکزی آخرین تیرهای ترکش را شلیک کند. به این ترتیب در آخرین روزهای هفته هم امضای رییس‌جمهور پای مصوبه شورای پول و اعتبار نشست و نرخ سود بانکی افزایش یافت و هم در اقدامی جالب توجه بعد از مدت‌ها انتظار نرخ برابری واحد پول ایران در مقابل دلار آمریکا را به طور رسمی‌هزار و ۲۲۶ تومان اعلام کرد. این به آن معنا بود که بازار ارز ایران از هشتم بهمن تک‌نرخی می‌شود و احدی حق فروش به قیمت بالاتر را ندارد.

بازار را تک‌نرخی می‌کنیم

به گفته رییس‌کل بانک مرکزی طبق برنامه‌ریزی‌ها قرار است در دور جدید مبلغ ارز مسافری از متقاضیان دریافت شود و پس از کنترل‌های لازم نسبت به واگذاری ارز اقدام کنند. بهمنی تصریح کرد: حتی برای افرادی که بخواهند مسافرت‌های دور نیز داشته باشند ارز مورد نیاز فراهم خواهد شد و هیچ مشکلی برای هموطنان به وجود نخواهد آمد. او خاطرنشان کرد: با سیاست جدید بانک مرکزی دیگر نیازی به مراجعه افراد به بازارهای آزاد برای تهیه ارز وجود نخواهد داشت و سیستم‌های بانکی تمام نیازهای آنها را برآورده می‌کند که البته نحوه واگذاری ارز به نسبت نوع مصرف افراد متفاوت خواهد بود. رییس‌کل بانک مرکزی گفت: همه مراجعان نیازمند ارزی برای واردات یا تولید به هر میزان چه از طریق حواله و چه از طریق گشایش ال‌سی و روش‌های مختلف این ارز را در اختیار آنها قرار می‌دهیم. بهمنی درباره میزان ارزی که در اختیار افراد قرار می‌گیرد، گفت: برای تولیدکنندگان و واردکنندگان میزان ارز نامحدود است و هر میزان که بخواهند گشایش کنند در اختیار آنان ارز قرار می‌دهیم و برای دانشجویان نیز مشخص و دستورالعمل آن قبلا ابلاغ شده است. رییس‌کل بانک مرکزی با بیان اینکه برای مسافران هم رقم آن تعیین شده است وهزار دلار را در نظر گرفته بودیم افزود: در حال افزایش این نرخ هستیم تا بتوانیم برای سفرهای نوروزی این رقم را افزایش دهیم تا مسافران حتی در سفرهای دورپرواز هم مشکل کمبود منابع نداشته‌باشند.

پیش‌فروش سکه ادامه دارد

بهمنی با اشاره به وضعیت پیش‌فروش سکه هم تاکید کرد: در چند روز گذشته حدود ۴/۵ تا پنج میلیون سکه پیش‌فروش کردیم و پیش‌بینی کردیم که اگر بخواهیم ۱۵ تا ۲۰ روز دیگر، ۱۰ تا ۱۵ میلیون هم پیش‌فروش کنیم این رقم به ۲۰ میلیون می‌رسد. رییس‌کل بانک مرکزی ادامه داد: همیشه این فکر را می‌کردیم که اگر ۲۰ میلیون سکه در چهار ماه بعد به بازار عرضه شود چه اتفاقی می‌افتد و این عرضه می‌تواند بازار را بشکند. وی گفت: برای اینکه خریداران این ضرر را نداشته باشند قیمت جهانی را محاسبه و با احتساب کارمزد نرخ را تعیین می‌کنیم و در اختیار آنان قرار می‌دهیم. بهمنی تاکید کرد: پیش‌فروش سکه همچنان ادامه دارد تا زمانی که تقاضا بسیار کاهش یابد یا از بین برود.

دستورالعمل‌های بانک مرکزی

اما بعد از آنکه زمان تک‌نرخی شدن بازار ارز و نرخ‌های جدید اعلام شد بانک مرکزی بخشنامه تازه‌ای را هم به صرافی‌ها ابلاغ کرد. بر اساس این بخشنامه از تاریخ ۹۰/۱۱/۸ صرافان سراسر کشور مجازند با در نظر گرفتن هزینه‌های نقل و انتقالات ارزی نرخ فروش ارز را حداکثر سه تا پنج درصد بالاتر از نرخ مرجع بانک مرکزی تعیین کنند. به جز این نرخ فروش نقدی ارز به صورت اسکناس نیز با در نظر گرفتن هزینه‌های تامین اسکناس، حداکثر به میزان یک درصد بالاتر از نرخ مرجع این بانک خواهد بود. بانک مرکزی هشدار داده صرافی‌هایی که بخشنامه ابلاغی این بانک را از تاریخ ۹۰/۱۱/۸ رعایت نکنند مجوز فعالیت آنها ابطال خواهد شد. خبر دیگر اینکه بانک مرکزی اعلام کرد: صرف نگهداری یا حمل ارز در داخل کشور، بدون داشتن قصد خروج غیرقانونی از کشور مشروط به اینکه خرید و فروش ارز به صورت غیرمجاز صورت نگرفته باشد، مشمول وصف مجرمانه نخواهد بود. البته خروج ارز بیش از میزان پنج‌هزار دلار موکول به ارایه اظهارنامه ارزی یا اعلامیه بانکی مربوط یا هر سند بانکی که مبین پرداخت وجه به صورت اسکناس از محل حساب ارزی یا فروش ارز باشد، در مبادی خروجی گمرکی توسط مسافر خواهد بود.

سازمان حمایت قیمت‌ها را کنترل می‌کند

نکته دیگر اینکه برای تضمین رعایت همین بخشنامه‌ها و قوانین تازه تصویب شده به گفته معاون وزیر اقتصاد، سازمان حمایت از مصرف‌کنندگان از این هفته برای نظارت و کنترل قیمت‌ها وارد بازار می‌شود، محمدرضا فرزین در همین خصوص از تدوین نظام نظارتی جدید برای ارز خبر داد و گفت: از این پس ارز در خارج از شبکه بانکی کاربردی ندارد و حتی در مورد ارز مسافری به متقاضیان حواله داده خواهد شد. فرزین با اشاره به التهابات بازار سکه و ارز گفت: متولی ساماندهی ارزی کشور و حذف ارزش پول ملی بانک مرکزی تاکنون کار را به خوبی انجام داده است.

روز جدید صرافی‌ها و دلال‌ها

به هر حال امروز اهالی چهارراه استانبول در شرایطی به بازار برمی‌گردند که هیچ‌کس دقیقا نمی‌داند بازار تک‌نرخی دقیقا چطور بازاری خواهد بود. البته این سومین تجربه بازار تک‌نرخی ارز است اما با این وجود نمی‌توان پیش‌بینی کرد که سرانجام تدبیر جدید به کجا ختم خواهد شد و اصولا اینکه ختم به خیر خواهد شد یا نه؟ حرفه‌ای‌های بازار می‌گویند از این سیاست هم آبی گرم نخواهد شد و قیمت‌ها به همان مسیر خواهد رفت که تا همین یکی، دو روز پیش حرکت می‌کرد چون نمی‌توان از مشتریانی که دلار دوهزار و ۳۰۰ تومانی را هم به چشم دیده‌اند انتظار داشت کوتاه بیایند و دلار راهزار و ۲۲۶ تومان به صرافی‌ها یا بانک مرکزی بفروشند. به گفته آنها روز پنجشنبه هم قیمت دلار روز خود را با قیمت‌هزارو ۶۰۰ تومان آغاز کرد اما نبود عرضه و کمیاب بودن باعث شد تا عصر، قیمت دلار تاهزار و ۸۰۰ تومان و بیش از آن هم برسد. البته همه این پیش‌بینی‌ها منوط به ادامه سنگین بودن کفه تقاضا نسبت به عرضه است. به عبارت دیگر اگر از همین امروز عرضه سنگین دلار و دیگر ارزها آغاز شود می‌توان انتظار افت قیمت‌ها را داشت اما سوال اینجاست که این عرضه‌های سنگین دقیقا تا چه زمانی می‌تواند ادامه یابد و معلوم هم نیست که نرخ جدید سود بانکی بتواند آب رفته یعنی اعتماد مردم به بازار پول را به جوب بازگرداند. در مورد سکه هم وضع بر همین منوال است.

سکه از رونق می‌افتد؟

قیمت هر قطعه سکه که تا بیش از یک میلیون هم پیش رفته بود، روز پنجشنبه تا ۶۵۰هزار تومان هم عقب‌نشینی کرد اما آیا این روند تداوم خواهد داشت آن‌هم در شرایطی که قیمت جهانی طلا در حال رشد مداوم است و ارزش هر اونس طلا در آن سوی مرزهزار و ۷۰۰ دلار خیمه‌زده است. محمد کشتی‌آرای رییس اتحادیه کشوری طلا و جواهر در این خصوص گفت: بانک مرکزی تاکنون برای تعیین قیمت سکه بهار آزادی نرخ بازار آزاد را مدنظر قرار می‌داد و باید دید با تک‌نرخی شدن ارز قیمت سکه امروز در بازار با چه نرخی عرضه خواهد شد. به گفته او، اعلام ارز تک‌نرخی با قیمت ۱۲۲۶ تومان و تصمیم دولت برای افزایش نرخ سود بانکی توانسته است به بازار شوک وارد کرده و با کاهش قیمت‌ها نگرانی مردم در رابطه با نرخ کالاها را از بین ببرد و به نوعی آرامش را به بازار برگرداند. کشتی‌آرای درباره قیمت سکه در بازار نیز اظهار داشت: قیمت سکه ۳۰۰هزار تومان کاهش پیدا کرد و روز گذشته به ۶۵۰هزار تومان هم رسید. کشتی‌آرای در پاسخ به این پرسش که با این اوصاف اگر قیمت طلا با ارز ۱۲۲۶ تومانی محاسبه شود باید شاهد کاهش چشمگیر قیمت باشیم تاکید کرد: بانک مرکزی خودش در حال حاضر سکه مدت‌دار را در بانک بیش از ۶۲۰هزار تومان می‌فروشد که اگر با سود چهار ماهه آن حساب کنیم، نرخ آن به بالای ۶۸۰هزار تومان می‌رسد. رییس اتحادیه کشوری طلا و جواهر درخصوص آینده بازار سکه هم گفت: باید منتظر بود و دید دولت برای تعیین نرخ طلا و سکه چگونه عمل می‌کند.

تحلیل شاهین شایان آرانی از سیاست‌های تازه دولت برای کنترل بازار

فرصت بدهید

قیمت دلار قرار است از امروز در بازاری که تک‌نرخی شده‌هزار و ۲۲۶ تومان باشد البته با دامنه نوسان سه تا پنج درصدی که صرافی‌ها مجاز به اعمال آن هستند. این سیاست در شرایطی که کارنامه بانک مرکزی در مهار قیمت‌ها دست‌کم در سال ۹۰ چندان درخشان نبوده چندان امیدوارکننده به نظر نمی‌رسد و بسیاری از حرفه‌ای‌های بازار معتقدند اثر این روش درمانی موقت است و به زودی همان خواهد شد که تا چند روز پیش بود. با این همه شاهین شایان آرانی کارشناس ارشد اقتصادی معتقد است باید به بانک مرکزی فرصت داد و نمی‌توان به جرمی که هنوز مرتکب نشده این بانک را متهم کرد. شایان آرانی به شرق گفت: با اعلام نرخ دلار در بازار تک‌نرخی عده‌ای این تصمیم را از جایگاه قانونی و منطقی زیر سوال برده‌اند اما واقعیت این است که بانک مرکزی از نظر قانونی توان و تکلیف و مجوز استفاده از تمام ابزارها برای کنترل قیمت‌ها در بازار ارز را دارد و به عبارت دیگر در هر اقتصادی این بانک مرکزی است که بر اساس فرمول‌ها و فاکتورهایی که معمولا محرمانه می‌ماند اختیار تعیین نرخ برابری خود در مقابل دیگر ارزها و تعیین قیمت دلار را دارد. به گفته این کارشناس اقتصادی، در هیچ اقتصادی نمی‌توان تعیین قیمت دلار و دیگر ارزها را به امان خدا رها کرد نکته دیگر اینکه تعیین قیمت شفاف از سوی بانک مرکزی برای دلار بعد از مدت‌ها انتظار را باید به فال نیک گرفت و امیدوار بود که این بانک بتواند حول همین قیمت و سیاست، بازار نابسامان ارز را مدیریت کند. او ادامه داد: البته تعیین قیمت در بازار تک‌نرخی متفاوت از توان اعمال مدیریت درست و صحیح است به عبارت دیگر تعیین قیمت اگرچه به خودی خود، امری بدیهی و درست است اما زمانی کاربرد خواهد داشت و به ثمر خواهد نشست که بانک مرکزی بتواند با ابزارهای مختلف آن را اجرایی کند. او درخصوص این ابزارها به تزریق فراوان با قیمت‌های مصوب اشاره کرد و یادآور شد: بانک مرکزی با تزریق ارز می‌تواند عطش بازار را فروبنشاند و قیمت‌ها را مهار کند و به نرخ مصوب برساند. شایان آرانی با اشاره با توقعات قیمتی مردم از بازار ارز و سکه گفت: واقعیت این است مردمی که دلار راهزار و ۷۰۰ تا دوهزار تومان خریده‌اند در قدم اول حاضر به فروش آن به قیمت‌هزار و ۲۲۶ تومان نخواهند بود اما اگر تدابیر موثر باشد و عرضه‌های بانک مرکزی عطش خرید را مهار کند آنها هم مجبور به فروش خواهند شد و چاره‌ای جز پذیرش ضرر نخواهند داشت. او ادامه داد: خرید دلار آن هم به قیمت دوهزار تومان اشتباه محرز است به عبارت دیگر مقصر و عامل زیان کسی است که دلار را به این قیمت خریده است و کسانی که با خرید و ذخیره دلار قصد نوسان‌گیری دارند باید بدانند که در هیچ کشوری دلار به عنوان کالای سرمایه‌ای خریداری نمی‌شود کسانی ارز می‌خرند که قصد خرج و هزینه آن را دارند چون نه تنها خرید و نگهداری آن پر ریسک است بلکه از نظر شرعی هم با ایرادهای شرعی مواجه است. کارشناس اقتصادی تاکید کرد: با این تفاسیر باید امیدوار بود بانک مرکزی که نرخ دلار را اعلام کرده بعد از این هم در اجرای سیاست‌های خود با قدرت ظاهر شود و این به آن معناست که باید به این بانک فرصت داد البته پرواضح است که اگر این تدبیر هم با بی‌کفایتی به بن‌بست برسد بازهم قیمت‌ها رو به رشد خواهد گذاشت هر چند که آن رشد هم حبابی و کاذب خواهد بود.

«فلکه نفت» را ببندیم؟

ادامه از صفحه اول

در آن روزگار اگر خودمان جلوی صادرات نفت را گرفته باشیم چه کنیم؟ آن وقت آیا ما باید عقب‌نشینی کرده و «فلکه» را باز کنیم؟!

۳- اروپا، مقصد عمده صادرات نفت لیبی است. در بحران این کشور، وقتی یک‌ونیم میلیون بشکه نفت ارسالی به اروپا قطع شد، ذخایر آژانس بین‌المللی انرژی و ازدیاد تولید عربستان به بازار آمد تا به فصل تعادل برسد. ممکن است اروپا در کوتاه‌مدت بتواند بدون بشکه‌های نفتی ایران «سر» کند اما بازار نفت یکپارچه است. حضور رقبای ایران در بازار اروپا، جای دیگری را برای فروش نفت ایران باز می‌کند.

۴- اگر درآمد نفتی ایران برای سال‌جاری ۹۰ میلیارد دلار برآورد شده است حدود یک پنجم آن از صادرات نفتی به پالایشگاه‌های اروپایی حاصل می‌شود. مردان اقتصاد اروپا اگر ناگزیر به رعایت تصمیمات سیاسی شده‌اند اما، الزاما با آن موافق نیستند. چرا که برای استفاده از سایر نفت‌ها در پالایشگاه‌هایشان باید هزینه کنند. آن هم در دوره بی‌پولی اروپا. اظهارنظر مدیرعامل توتال مبنی بر بالا رفتن قیمت نفت با تحریم ایران و بیانیه صندوق بین‌المللی پول در این‌باره، گواه واضحی است که اروپا شرایط سخت‌تر از این را نمی‌خواهد.

۵- اگر سیاسیون اتحادیه اروپا، تعدادی از شرکت‌های نفتی را در برخی پروژه‌ها از تحریم معاف کرده‌اند حاصل وابستگی آنهاست. بی.پی، در پروژه گازی شاه‌دنیز جمهوری آذربایجان، به اندازه ۱۰درصد به «تیکو» وابسته است. انی ایتالیا و توتال فرانسه هم برای گرفتن پول سرمایه‌گذاریشان نیازمند ایران هستند. اگر در دوران بی‌خطری، وابستگی اروپایی‌ها را به نفت و پروژه‌های نفتی‌مان بیشتر می‌کردیم آیا آنها امروز در دامان آمریکایی‌ها بودند؟!

۶- تعدادی از شرکت‌های اروپایی قرارداد رسمی برای خرید نفت از ایران دارند که باید به آن متعهد بود. امروز هم اگر برای فردا برنامه داریم راه درستش «فرصت خریدن» و از «فرصت‌ها» سود جستن است. این اروپا را هنوز می‌توان دنبال «نفت» کشید. از مرزهای «عزت ملی» محافظت کرد اما «فلکه نفت» را پیش از موعود نبست.

۷-تاریخ دوباره تکرار شده است. اگر رفتارمان هوشمندانه باشد، تحریم اروپا، سخت‌تر از تحریم نانوشته ژاپنی‌ها در دوران جنگ نیست. پس فعلا می‌توانیم «شیر فلکه نفت اروپا» را نبندیم و نقشه بازارهای دیگر را بکشیم.

خبر

بانک مرکزی:

ایرانی‌ها ۴۷درصد درآمد خود را پس‌انداز می‌کنند

■ **فارس:** براساس آخرین آمار بانک مرکزی، ایرانی‌ها ۴۷درصد درآمد ملی خود را پس‌انداز می‌کنند اما بانک‌ها در هدایت این پس‌انداز به سمت سرمایه‌گذاری مولد کوتاهی می‌کنند. به گزارش فارس، براساس آخرین آمار رسمی بانک مرکزی درآمد ملی ایران در سال ۸۶ به ۲۶۱هزار و ۲۰۱ میلیارد تومان رسید که در این سال پس‌انداز ناخالص ملی ۱۲۲هزار و ۶۰۰ میلیارد تومان بوده که نسبت پس‌انداز به درآمد ملی ۴۶/۹۳ درصد محاسبه می‌شود. همچنین در سال ۸۶ میزان تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری ۲۸۹ هزار میلیارد تومان ثبت شده است. معمولا نسبت پس‌انداز به درآمد ملی شاخصی در اقتصاد کلان به شمار می‌رود که نشان می‌دهد یک جامعه چقدر به توسعه و سرمایه‌گذاری علاقه‌مند است و نسبت حدود ۴۷درصدی پس‌انداز ملی به درآمد در نزد ایرانیان نشان از آینده‌نگری و علاقه به پیشرفت و توسعه مردم ایران دارد، اما در این میان بانک‌ها به عنوان واسطه وجوه باید این پس‌اندازها را جذب کرده و صرف پرداخت تسهیلات ارزان‌قیمت برای سرمایه‌گذاران و تولیدکنندگان کنند. اگر میزان پس‌انداز ناخالص ملی در سال یاد شده نسبت به بودجه عمرانی دولت در همان سال محاسبه شود به راحتی می‌توان نتیجه گرفت که اگر حتی ۸۰درصد از این پس‌انداز صرف تولید و سرمایه‌گذاری در کشور شود به اندازه بیش از چهار برابر کل بودجه عمرانی دولت در کشور اثر سازندگی خواهد داشت.

الجزایر: اروپا را در تحریم نفت ایران همراهی نمی‌کنیم

■ **فارس:** وزیر نفت الجزایر با اشاره به تحریم نفت ایران توسط اروپا و احتمال اقدام پیش‌دستانه ایران گفت کشورش برای پرکردن جای خالی نفت ایران در بازار اروپا تولید خود را افزایش نخواهد داد. بر اساس گزارش خبرگزاری رسمی الجزایر، یوسف یوسفی گفت: «اگر ایران در اقدامی پیش‌دستانه در برابر یک تحریم نفتی برنامه‌ریزی شده عرضه نفت خود را متوقف کند، الجزایر تولید خود را افزایش نخواهد داد.» وی افزود: «ما برای خود برنامه‌ای داریم که تغییر داده نخواهد شد.»

هالک بانک ترکیه: به همکاری با ایران ادامه می‌دهیم

■ **مهر:** مدیر عامل «هالک بانک» (بانک خلق) ترکیه با تاکید بر ادامه همکاری‌ها با ایران تصمیم برای رد درخواست یکی دیگر از پالایشگاه‌های هندی را مرتبط با معاملات تجاری با ایران ندانست. پس از اعلام تصمیم اتحادیه اروپا برای تحریم نفتی ایران، «سلیمان ارسلان» در گفت‌وگو با رویترز، ضمن رد گزارش‌ها درخصوص فشار آمریکا برای توقف معاملات تجاری با ایران برای دریافت پول هند تاکید کرد: تصمیم برای رد درخواست یکی دیگر از پالایشگاه‌های هندی در اواخر سال گذشته مرتبط با معاملات تجاری با ایران نیست.

توافق گازی هند و پاکستان بدون ایران

■ **آسیا پالس:** جایپال ردی، وزیر نفت هند پس از دیدار با عاصم حسین، وزیر نفت پاکستان در شهر دهلی‌نو تاکید کرد هند و پاکستان موافقت کرده‌اند تا مساله هزینه ترانزیت گاز را هرچه زودتر حل و فصل کنند. خط لوله انتقال گاز ترکمنستان به هند و پاکستان از طریق مرزهای افغانستان موسوم به پروژه تاپی بیش از ۱۷۰۰ کیلومتر طول دارد و قرار است با سرمایه‌گذاری ۷/۶ میلیارد دلاری احداث شود.

هند: از همه راه‌ها استفاده می‌کنیم

■ **فارس:** منابع آگاه هندی با اشاره به نیاز این کشور به نفت ایران تاکید کردند دهلی‌نو از همه سازوکارها برای پرداخت پول نفت ایران استفاده می‌ک